

T. N.

Zjazdy i konferencje

Przegląd Socjologiczny Sociological Review 10, 616-618

1948

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZJAZDY I KONFERENCJE

Zjazd Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego w Krakowie

W dniach 19 i 20 marca br., odbyła się zwołana przez Naukowe Towarzystwo Pedagogiczne w Krakowie, z inicjatywy Ministerstwa Oświaty, Konferencja w sprawie zorganizowania prac naukowo-badawczych w zakresie nauk pedagogicznych. Na konferencję przybyło ponad stu profesorów i pracowników naukowych. Ponadto w zjeździe wzięli udział przedstawiciele Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Obrady otwarł Prezes Towarzystwa, prof. U.J. dr Władysław Heinrich. Cel zjazdu przedstawił nacz. E. Czernichowski w wyczerpującym referacie p. t. „Realizacja planu pracy N. T. P. przyjętego na Konferencji programowej w listopadzie 1947 r.” Jak wynikało z referatu, Ministerstwo skierowało pod adresem pracowników pedagogicznych szereg postulatów, dotyczących kierunku i tematów pracy badawczej. „Zamówienie” Ministerstwa Oświaty dotyczy czterech działów pracy. Dział pierwszy winien zawierać informacje naukowe o szkolnictwie i dorobku zagranicznym. Znajduje się w nim miejsce na źródłowe historie szkolnictwa wszystkich krajów słowiańskich ze Związkiem Radzieckim na czele. W drugim rzucie Ministerstwo postuluje prace dotyczące szkolnictwa anglo-saskiego, w trzecim szkolnictwa krajów romańskich.

Dział drugi pracy badawczej objąłby krytyczny przegląd spuścizny pedagogicznej. Uporządkowanie tej spuścizny i zweryfikowanie jej ze względu na wymagania zmienionej sytuacji społecznej byłoby główną, kierującą zasadą tego działu. Dział trzeci zawarłby opracowania polskiej myśli pedagogicznej i wyniki weryfikacji dotychczasowej literatury naukowej przedmiotu. Dział czwarty wreszcie obejmowałby zagadnienia bieżące, wykonywane w ścisłym porozumieniu z Ministerstwem Oświaty dla uzyskania teoretycznych podstaw do polityki i reform szkolnych.

Referent podał nadto długi wykaz tematów, opracowywanych przez poszczególne ośrodki naukowe i poszczególnych pracowników.

Po południu obrady toczyły się w sekcjach: pedagogicznej, historii wychowania, psychologicznej, historii wychowania i oświaty dorosłych. Z socjologów w obradach brali udział prof. J. St. Bystróż i prof. K. Dobrowolski. Obrady na sekcjach potoczyły się w kierunku uzupełnienia informacji o tematach badań i prac, wykonywanych w poszczególnych środowiskach naukowych. Ponadto niektóre sekcje wysunęły dodatkowe postulaty. Drugie przedpołudnie zjazdu poświęcono zebraniu wyników obrad na Komisji Przewodniczących Sekcyj. Odbyło się też zaimprovizowane posiedzenie organizacyjne sekcji socjologicznej.

Plenum drugiego dnia zjazdu otwarte zostało w obecności Ministra Oświaty. Prof. Heinrich przedstawił szkicowe sprawozdanie z obrad sekcji. Następnie zabrał głos Minister St. Skrzyszewski. W dłuższym przemówieniu Minister wyraził niezadowolony z niedostatecznych wyników obrad zjazdowych. Postu-

laty Ministerstwa wymijają się z zainteresowaniami pracowników naukowych. Pedagogika polska domaga się gruntownej rewizji i przepracowania pod kątem nowych potrzeb, jakie wysuwa zmieniona powojenna rzeczywistość. Nauka nie dostrzegła ogromnych zmian, jakie dokonały się w Polsce w okresie powojennym. Niewątpliwie motywem przewodnim pracy teoretycznej winno być przystosowanie dorobku naukowego do nowych warunków życia.

Minister jasno określił, że Ministerstwo pozostawiając wolność badań naukowych, pragnie również mieć swobodę w wyborze z przedstawionych prac takich, które odpowiadają potrzebom resortu. Zwrócił następnie uwagę na wartość badań w zakresie pedagogiki praktycznej, które są niezbędne dla orientacji w bieżących procesach odbywających się w szkołach i innych instytucjach kształcących. Zwrócił też uwagę na celowość angażowania młodych sił do pracy naukowej i wykorzystania do pracy nowych i ciekawych form kształcenia jak Wyższe Szkoły Pedagogiczne, Instytuty, wreszcie Wyższe Kursy Nauczycielskie.

T. N.

Jubileusz Polskiej Akademii Umiejętności

W roku bieżącym Polska Akademia Umiejętności obchodziła siedemdziesięcioletnie swego istnienia. Pełną nazwę, jaką posługuje się ona obecnie nosi Akademia od listopada 1919 roku. Jej tradycje sięgają jednak znacznie dalej w przeszłość. W roku 1816 założone zostało przez profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego towarzystwo naukowe noszące nazwę Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Przeprowadzona w czterdzieści lat później reorganizacja Towarzystwa doprowadziła do jego przeobrażenia w pozauniwersytecką instytucję naukową. W roku 1872 Towarzystwo uzyskało statut Akademii i w roku następnym rozpoczęło pod nazwą Akademii Umiejętności działalność naukową, której głównym ośrodkiem pozostał wprawdzie Kraków, która jednak objęła swym zasięgiem całą Polskę ogniskując myśli i prace uczonych ze wszystkich zaborów. Pierwszym mianowanym prezesem Akademii był Józef Majer, zaś jej sekretarzem generalnym Józef Szujski.

Zgodnie ze statutem Akademia dzieliła się na trzy wydziały: filologiczny, historyczno-filozoficzny oraz matematyczno-przyrodniczy. Każdy z wydziałów organizował ponadto stałe komisje akademickie, do których powoływano współpracowników spoza Akademii.

W okresie po roku 1919, kiedy nastąpiła częściowa reorganizacja Akademii działało łącznie przy wszystkich wydziałach 11 komisji. W okresie tym przyłączyła się do Akademii w charakterze IV wydziału warszawska Akademia Lekarska.

W roku 1932 w wydawnictwach P. A. U. utworzono osobną serię pt. „Prace Komitetu Wydawnictw Ekonomicznych” (St. Kutrzeba: *Polska Akademia Umiejętności*, 1939). W związku z jubileuszem P. A. U. ukazuje się „Historia nauki polskiej w monografiach” obejmująca wszystkie dziedziny nauki polskiej. Obejmuje ona także znajdujący się w przygotowaniu zeszyt poświęcony historii socjologii polskiej. Socjologia jako osobna nauka nie była dotychczas reprezentowana ani w składzie osobowym P. A. U. ani w jej wydawnictwach.

Uroczystości siedemdziesięciopięciolecia Akademii zorganizowane zostały w Krakowie w dniu 24 października. W ramach uroczystości prof. St. Wędkiewicz wygłosił odczyt pod tytułem: *Rola nauki w obecnej dobie*.

Z ramienia Ministerstwa Oświaty w uroczystości wzięli udział Minister St. Skrzyszewski oraz Wiceminister E. Krassowska. Ponadto obecni byli przedstawiciele licznych towarzystw i instytucji naukowych pragnący złożyć w tym dniu hołd zasłużonej instytucji.

VII Powszechny Zjazd Historyków Polskich. Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego zwołał VII Powszechny Zjazd Historyków Polskich do Wrocławia na 19—22 września 1948 roku. W programie zjazdu naczelné miejsce zajmują dzieje Śląska i Wielkiego Pomorza oraz Rewolucji 1848 roku.

Prace Zjazdu przebiegały w następujących pięciu sekcjach: 1. Dzieje Śląska i Wielkiego Pomorza. 2. Dzieje Słowiańszczyzny. 3. Rewolucja 1848 roku. 4. Geneza współczesnego społeczeństwa i Państwa Polskiego. 5. Polska nauka historyczna po drugiej wojnie światowej (archiwistyka, zagadnienia teoretyczne historii oraz rozpowszechniania kultury historycznej).

Prezydium Honorowe Komitetu Organizacyjnego Zjazdu składają: Fr. Bujak, St. Kętrzyński, J. K. Kochanowski, L. Kolankowski.

O SOCJOLOGII POLSKIEJ ZAGRANICĄ

Polski zeszyt „Sociologie et Droit Slaves“. Zeszyt 2—3 „Sociologie et Droit Slaves“ z r. 1947 poświęcony jest w całości Polsce. Pierwszą jego stroną zajmuje wspomnienie poświęcone losom wojennym uniwersytetów polskich oraz pamięci uczonych, prawników i działaczy społecznych zamordowanych w czasie wojny w niemieckich obozach lub zmarłych podczas okupacji.

Na treść zeszytu składają się dwa artykuły autorów francuskich oraz cztery prace autorów polskich obrazujące stan polskiego ustawodawstwa i prawodawstwa po wojnie. Wiceminister E. Hajn pisze o nowych drogach prawa polskiego. Prokurator generalny J. Sawicki w artykule zatytułowanym *Od prawa karnego do prawa społecznego* przedstawia polskie prawodawstwo specjalne z okresu wojennego. Prof. St. Rozmaryn omawia konstytucję Polski współczesnej, wreszcie J. Licki pisze o poprawce do dekretu o radach zakładowych.

Zagadnieniom prawa polskiego poświęcony jest również artykuł M. Ancela noszący tytuł: *Ustawodawstwo polskie i problem zbrodni wojennych*. Szczególne zainteresowanie socjologa budzi swą tematyką artykuł prof. Emila Sicard pt. *Socjologia i historia ludów i państw słowiańskich. 2. Socjologia i historia narodu i państwa polskiego*. Pogląd autora na stosunek socjologii i historii określa zdanie zawarte we wstępie do artykułu: „Historia będzie socjologiczna, lub nie będzie jej wcale.“ Zgodnie ze stanowiskiem autora fakty historyczne tłumaczyć należy przez socjologiczne, zaś zjawiska społeczne przez historię. Podjętą przez siebie socjologiczną analizę dziejów państw słowiańskich rozpoczyna prof. Sicard od Polski. Wybór ten motywuje poglądem, iż Polska ze